# ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

# POLICY PROPOSALS TO DEVELOP ACADEMIC AFFAIRS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER JURISDICTION OF KHON KAEN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 25

*ณัฐพงศ์ โสสองชั้น**
*ดร. ภิญโญ มนูศิลป์***
*ดร. ยุพร ริมชลการ****

**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนางานวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยอิงเกณฑ์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบาย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) การศึกษาเชิงสำรวจ 2) การศึกษาพหุกรณี ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำร่างและการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ประกอบด้วย 1) การสังเคราะห์ข้อค้นพบ 2) การประชุมปฏิบัติการร่างข้อเสนอ ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย ประกอบด้วย 1) การสนทนากลุ่มผู้บริหารเป้าหมาย 2) การประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ 7 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน ด้านการแนะแนวการศึกษา และด้านการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ มีเป้าหมายรวม 28 รายการ และแนวการดำเนินงาน รวม 84 รายการ โดยผ่านเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมและการประเมินความเป็นไปได้ทุกรายการ

**คำสำคัญ** : ข้อเสนอเชิงนโยบาย, งานวิชาการ

* *ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*
** *ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*
*** *รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*

**ABSTRACT**

The purposes of the research were to study and conduct the policy research proposal to develop academic affairs in secondary schools under jurisdiction of Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office 25 through criterion reference and probability including policy research methodology. The methodology consisted of three procedures. The first procedure is the study of problems and offers guidelines for the development of academic affairs consisting of 1) the survey study 2) the multi-case study. The second procedure is drafting and developing policy proposals consisting of 1) the synthesis of findings 2) the workshop proposals. The last procedure is monitoring and evaluating policy proposals consisting of 1) the focus group discussion of target administrators 2) the evaluating policy proposals.

The results of the study showed as follows: Policy proposals to develop academic affairs in secondary schools under jurisdiction of Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office 25, the policy proposals consisted of seven aspects; academic planning, academic management, learning activity, academic development and support, measurement and evaluation together with registration, education guidance, and academic management evaluation. The overall goals comprised twenty – eight items, and the policy strategies consisted of eighty – four items which were considered through criterion reference and probability.

**Keywords :** Policy Proposals, Academic Affairs

**ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา**

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่หนึ่ง (พ.ศ. 2542-2551) ผลการดำเนินงานมีทั้งความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคที่ควรนำมาแก้ไขและกำหนดทิศทางกันต่อไป กรณีความสำเร็จ ประการแรกเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งองคาพยพในเชิงรูปธรรม โดยเฉพาะโครงสร้าง แบ่งระดับการบริหารงานเป็น 3 ระดับ คือ ส่วนกลาง เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ประการที่สองการบริหารงานบุคคลมีสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ประการที่สามการประกันคุณภาพ ทำให้บุคลากรเกิดความตื่นตัวกับการประกันคุณภาพยอมรับการประเมิน หลังการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมามีอีกหลายเรื่องที่เป็นปัญหา ที่สำคัญ คุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ มีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งการคิด วิเคราะห์ใฝ่เรียนรู้ ปัญหาการขาดแคลนครูในด้านการบริหารจัดการ ยังไม่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา และขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (ชินภัทร ภูมิรัตน, 2553)

ปัญหาและอุปสรรคที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณานำไปปรับปรุงและสานต่อนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง หรือช่วงเวลาปัจจุบันที่สำคัญคือคุณภาพผู้เรียน แม้ว่าการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่หนึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายเรื่อง แต่ผลสุดท้ายที่จะพิสูจน์ได้คือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ชัดเจนที่สุด กลับไม่เป็นที่น่าพอใจที่สุด กล่าวคือ ด้านวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตกต่ำมาก โดยเฉพาะผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) (ชินภัทร ภูมิรัตน, 2553)

ปัญหาในระดับประเทศดูไม่ต่างจากปัญหาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นมากนัก

โดยเฉพาะปัญหางานวิชาการ ความตกต่ำในงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นซึ่งสะท้อนจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ดังตัวอย่างผลการสอบระดับจังหวัด เมื่อเทียบกับระดับประเทศ ปีการศึกษา 2552 ใน 5 วิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของช่วงชั้นที่ 3 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยทั้งที่ต่ำกว่า และอยู่ในเกณฑ์เดียวกับระดับประเทศ แต่สำหรับช่วงชั้นที่ 4 (ม.6) กลับพบว่ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกวิชา

ความตกต่ำของงานวิชาการที่สะท้อนผลในคะแนนสอบของนักเรียนดังกล่าวจึงนำมาสู่แนวทางยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่นระยะเร่งด่วน ซึ่งเป็นไปตามกระแสในเจตนารมณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และอื่น ๆ ที่สะท้อนว่าการมัธยมศึกษาของจังหวัดขอนแก่นจะต้องได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะงานวิชาการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25, 2553)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว จึงนำมาสู่การวิจัยในครั้งนี้ที่มุ่งกำหนดทิศทางการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้สามารถตอบสนองพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนทางด้านวิชาการให้เกิดการพัฒนาขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

**วัตถุประสงค์การวิจัย**

เพื่อศึกษาและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

**วิธีดำเนินการวิจัย**

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักในการดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) การศึกษาเชิงสำรวจ 2) การศึกษาพหุกรณี

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำร่าง และการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ประกอบด้วย 1) การสังเคราะห์ข้อค้นพบ 2) การประชุมปฏิบัติการร่างข้อเสนอ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ และประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย ประกอบด้วย 1) การสนทนากลุ่มผู้บริหารเป้าหมายเพื่อตรวจสอบร่างข้อเสนอ 2) การประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย

**สรุปผลการวิจัย**

ผลการวิจัยคือข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยผ่านการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งมีองค์ประกอบจำนวน 7 วัตถุประสงค์ 28 เป้าหมาย และ 84 แนวการดำเนินงาน ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการวางแผนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ เป้าหมายคือ 1) มีระเบียบ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานวิชาการ 2) มีแผนงานวิชาการที่นำไปสู่การปฏิบัติงานได้ 3) มีระบบการประเมินผลการวางแผนงาน และแนวการดำเนินงานคือ 1) กำหนดผู้รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูล ระเบียบ แนวปฏิบัติของทางราชการที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ 2) จัดเก็บข้อมูล จัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ 3) จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเป็นเอกสารคู่มือครู หรือคู่มือนักเรียน เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ 4) จัดทำแผนงานวิชาการทุกปีการศึกษา โดยความร่วมมือของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และผู้มีส่วน

เกี่ยวข้อง 5) จัดทำปฏิทินการดำเนินงานต่าง ๆ ตามแผนงานวิชาการอย่างชัดเจน 6) มีคณะกรรมการประเมินผลด้านการวางแผนงานวิชาการ 7) มีการนำผลการประเมินการวางแผนงานวิชาการไปปรับปรุงและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการบริหารงานวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป้าหมายคือ 1) มีระบบการบริหารสำนักงานวิชาการที่ได้มาตรฐาน 2) มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ 3) มีการจัดกลุ่มการเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสม 4) มีระบบการจัดตารางเรียนตารางสอนที่มีประสิทธิภาพ 5) มีแนวปฏิบัติในการจัดครูเข้าสอนตามตารางสอนที่เหมาะสม 6) มีแนวปฏิบัติในการจัดครูสอนแทน 7) มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานทางวิชาการ และแนวการดำเนินงานคือ 1) กำหนดหน้าที่รับผิดชอบตามโครงสร้างการบริหารงานวิชาการให้กับบุคลากร 2) จัดระบบการรับส่งหนังสือในงานธุรการ-สารบรรณของฝ่ายวิชาการ 3) จัดเก็บ รักษาเอกสารงานวิชาการและจัดทำแบบฟอร์มต่าง ๆ ของงานวิชาการ 4) จัดซื้อ จัดจ้าง จัดหา วัสดุ-ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ในฝ่ายวิชาการ ให้สามารถใช้งานได้ 5) จัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรให้กับคณะครูทุกปีการศึกษา 6) จัดทำหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา 7) จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีคำอธิบายรายวิชาครบทุกรายวิชา ตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 8) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา หลักสูตรกลุ่มสาระ และหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 9) จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์โครงสร้างหลักสูตร หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ และหลักสูตรรายวิชาให้กับคณะครู เพื่อใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียนการสอน 10) จัดให้มีการตรวจติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรรายวิชาเพื่อให้มีการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ครบตามตัวชี้วัดที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 11) จัดกลุ่มการเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร และคำนึงถึงความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากร และวัสดุครุภัณฑ์ 12) จัดกลุ่มการเรียนให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามความต้องการ ความถนัด และความสนใจ เพื่อการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพ 13) จัดตารางสอนรวม ตารางสอนรายบุคคล และตารางการใช้ห้องเรียน 4) จัดทำแนวปฏิบัติ ในการจัดครูเข้าสอน จัดครูเข้าสอนตามตารางสอน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความถนัด หรือการใช้สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน 15) จัดทำแนวปฏิบัติในการจัดครูเข้าสอนแทน 16) ประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดครูเข้าสอนแทน 17) จัดทำระเบียบหรือแนวปฏิบัติในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี 18) จัดให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานทางวิชาการ

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป้าหมายคือ 1) ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) มีการจัดทำ การใช้ การปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ โดยใช้ทักษะ เทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลาย 4) มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ 5) มีการผลิตพัฒนา และการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ทันสมัย 6) มีแนวปฏิบัติการจัดสอนซ่อมเสริม 7) มีระบบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และแนวการดำเนินงานคือ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา 2) จัดอบรมให้ความรู้แก่คณะครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) จัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และทุกรายวิชา 4) ปรับปรุง พัฒนาหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอย่าง

สม่ำเสมอ และตรวจสอบได้ 5) ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐาน 6) จัดอบรมเทคนิควิธีการสอนที่ทันสมัยให้กับคณะครู เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา 7) จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน 8) สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ 9) จัดให้มีการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้ และนำผลมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 10) จัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ให้กับคณะครู นักเรียน อย่างเพียงพอ 11) จัดโครงการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 12) จัดทำแนวปฏิบัติการสอนซ่อมเสริม 13) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาและนโยบายการศึกษาชาติ 14) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน 15) จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน 16) จัดโครงการนิเทศ และประเมินการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง และสะท้อนผลสู่การพัฒนา 17) จัดให้มีระบบการนิเทศการศึกษา การกำกับติดตาม และสะท้อนผลสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูให้เป็นไปตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู เป้าหมายคือ 1) มีครูที่มีคุณวุฒิ คุณธรรม และมีศักยภาพทางวิชาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) มีบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 3) ครูมีศักยภาพในการทำวิจัย และมีผลงานทงวิชาการ 4) มีระบบการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ และแนวการดำเนินงานคือ 1) จัดโครงการส่งเสริม พัฒนาครู ให้เป็นครูผู้มีคุณภาพ 2) ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการอย่างน้อย 20 ชั่วโมงต่อปี 3) จัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างครูกับโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 4) จัดทำข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาครูร่วมกัน 5) จัดบรรยากาศการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน โดยจัดบริการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ 6) จัดโครงการเพื่อพัฒนาครูและเสริมสร้างศักยภาพทางการวิจัย 7) สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน 8) สนับสนุนทรัพยากรในการทำวิจัยและพัฒนาแก่ครูอย่างเหมาะสมและพอเพียง 9) จัดให้มีการรวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

5. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงกระบวนการวัดผล ประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียนให้มีคุณภาพ เป้าหมายคือ 1) มีแนวปฏิบัติในการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนที่ได้มาตรฐาน 2) มีการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลการเรียน 3) มีเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนอย่างครบถ้วนและเพียงพอ 4) มีการพัฒนา ปรับปรุง เอกสารและแบบฟอร์ม เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนที่เหมาะสมและสะดวกในการใช้ 5) มีการดำเนินงานเกี่ยวกับงานทะเบียนนักเรียนอย่างครบถ้วนและถูกต้อง และแนวการดำเนินงานคือ 1) จัดรวบรวมระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล 2) จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล 3) ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือในการวัดผลที่เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้รายวิชา ครบทุกรายวิชาที่เปิดสอน 5) ส่งเสริมให้ครูมีการศึกษา วิเคราะห์ และปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ 6) จัดให้มีการติดตาม และเก็บรวบรวมรายงานผลการประเมินการวัดผล ประเมินผล และนำมาปรับปรุง พัฒนาการ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 7) จัดให้มีเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับงานวัดผลและประเมินผลอย่างครบถ้วนและเพียงพอ 8) จัดเก็บเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระเบียบและสะดวกในการใช้ 9) พัฒนาและปรับปรุงเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมและสะดวกในการใช้ 10) จัดให้มีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล 11) จัดทำข้อมูลผลการเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน 12) จัดทำรายงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษาและการรับรองผลการเรียนของผู้เรียน 13) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบและให้บริการเกี่ยวกับงานทะเบียนนักเรียน 14) จัดทำทะเบียนนักเรียน หรือหลักฐานงานทะเบียนนักเรียนให้ครบถ้วน ถูกต้อง ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน 15) จัดให้มีการทำบัตรประจำตัวนักเรียน (16) จัดเก็บ รักษาทะเบียนนักเรียน หรือหลักฐานงานทะเบียนนักเรียนอย่างดีและปลอดภัย (17) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการงานทะเบียนนักเรียน

6. ด้านการแนะแนวการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการแนะแนวการศึกษาให้มีคุณภาพ เป้าหมาย มีระบบการดำเนินการแนะแนวการศึกษาในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิผล และแนวการดำเนินงานคือ 1) จัดทำโครงสร้างงานแนะแนว และแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ 2) จัดให้มีครูแนะแนวที่มีคุณวุฒิด้านการแนะแนวการศึกษาหรือจิตวิทยาการศึกษา 3) จัดให้มีสำนักงานแนะแนวที่เหมาะสมและเอื้อต่อการให้บริการนักเรียน 4) สนับสนุนวัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับใช้ในงานแนะแนว 5) จัดให้มีการดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในโรงเรียน 6) จัดกิจกรรมแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในโรงเรียนโดยเชื่อมโยงกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน 7) จัดทำข้อมูลระเบียนสะสมของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน 8) จัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการแนะแนวการศึกษา และนำผลการติดตามประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวทุกปีการศึกษา

7. ด้านการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการให้มีคุณภาพ เป้าหมายคือมีระบบการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ และแนวการดำเนินงานคือ 1) จัดทำแบบประเมินผลการดำเนินงานวิชาการที่ได้มาตรฐานและครอบคลุมโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ 2) จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการในรูปแบบของคณะกรรมการ 3) จัดให้มีการวิเคราะห์ผลการประเมินการดำเนินงานวิชาการและนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานวิชาการ

**อภิปรายผล**

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่ได้จากการวิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ตามองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายจำนวน 7 วัตถุประสงค์ 28 เป้าหมาย และ 84 แนวการดำเนินงาน ตามด้วยข้อเหมือนและข้อต่างระหว่างงานวิจัยเรื่องนี้กับเรื่องอื่นๆ กล่าวคือ ข้อเสนอด้านการวางแผนงานวิชาการที่ได้มีความสำคัญสอดคล้องกับปรียาพร วงศ์บุตรโรจน์ (2535) ที่กล่าวว่า 1) สถานศึกษามีงบประมาณและทรัพยากรจำกัด การวางแผนจะช่วยให้ประหยัดทรัพยากรได้ทางหนึ่ง 2) การวางแผนจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมว่าจะทำอะไร อย่างไร เมื่อไร และโดยใคร การวางแผนจะทำให้เราสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ 3) สถานศึกษาประกอบด้วยหน่วยงานย่อยหลายหน่วยงาน เช่น งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานธุรการ ซึ่งแต่ละงานก็มีแผนของตน และประสานงานแผนกันได้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ และ 4) การวางแผนสามารถทำให้องค์การพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการได้ ข้อเสนอด้านการบริหารงานวิชาการที่ได้ ถือเป็นศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานวิชาการซึ่งแต่ละองค์กรมีลักษณะแตกต่างกันไปตามแต่ละบริบท ดังที่ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

(2549) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ข้อเสนอด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา หมวด 4 ว่าด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ข้อเสนอด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการที่ได้นอกจากจะสอดคล้องกับมาตรา 24 ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังสอดคล้องกับมาตรา 25 ด้วย กล่าวคือ “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ,2545) ข้อเสนอด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนที่ได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 26 หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา ที่ระบุว่า “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา” ข้อเสนอด้านการแนะแนวการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับหลักการแนะแนวการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประการสำคัญของกชพร ควงประเสริฐ (2557) ที่ว่า “การแนะแนวต้องจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา หรือการให้บริการโดยสอดแทรกอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน หรือการให้บริการทุกกิจกรรม”

ข้อเสนอด้านการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการที่ได้สอดคล้องกับแนวคิด หลักการ ของการประเมินเพื่อการพัฒนาของ บูรพาทิศ พลอยสุวรรณ์ (2557) ที่ว่า “โดยพื้นฐานแล้วการประเมินเพื่อการพัฒนาเหมือนกับการประเมินทั่ว ๆ ไป แต่มีจุดเน้นในลักษณะการขยายความให้เห็นจุดประสงค์ของการประเมินที่ชัดเจนเฉพาะเจาะจงมากขึ้น หรือหมายถึงการตีค่าหรือความหมายของข้อมูล หรือปรากฏการณ์ของสิ่งต่างๆ ที่ต้องการประเมิน โดยเทียบข้อมูลที่วัดได้กับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วใช้ค่า หรือความหมายนั้นไปเป็นจุดเน้นหรือแนวทางในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขให้ดีขึ้น” ข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่องนี้ถึงจะเป็นการวิจัยเชิงนโยบายเหมือนกันกับอีกหลายเรื่อง แต่ก็มีลักษณะจำเพาะที่ต่างจากงานวิจัยเรื่องอื่นๆ อย่างน้อยก็แตกต่างในวัตถุประสงค์ พื้นที่ศึกษา และการประยุกต์วิธีวิทยาเพื่อให้ได้ข้อมูลรอบด้าน แต่กระนั้นผู้วิจัยก็เชื่อว่า ข้อเสนอจัดอยู่ในลักษณะของนโยบายที่ดีตามทัศนะของประชุม รอดประเสริฐ (2545) ประการสำคัญที่ว่า “มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การและสามารถช่วยให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าหมายวัตถุประสงค์ได้” นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อถือได้ตามกระบวนการของการวิจัยเชิงนโยบาย ซึ่ง Majchrzak (1984) กล่าวว่า การวิจัยเชิงนโยบาย (policy research) เป็นกระบวนการศึกษาปัญหาพื้นฐานทางสังคม เพื่อให้ได้ข้อเสนอที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นไปได้สำหรับผู้กำหนดนโยบายใช้ประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหานั้น ๆ เช่นเดียวกับข้อแตกต่างของงานวิจัยเรื่องนี้กับเรื่องอื่น ๆ แต่มีเป้าหมายเดียวกัน คือได้ผลวิจัยที่น่าเชื่อถือสอดคล้องกับหลักการของการวิจัยเชิงนโยบายที่ว่าสามารถกระทำได้ด้วยระเบียบวิธีวิจัยที่หลากหลาย ท้ายที่สุดจุดมุ่งหมายในการวิจัยจะเป็นสิ่งเดียวกันคือการได้มาซึ่งข้อเสนอที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นไปได้ เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานทางสังคมตามประเด็นการศึกษาวิจัย

**ข้อเสนอแนะ**

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ควรนำผลการวิจัยเชิงนโยบายไปใช้ดังนี้

1.1 ควรนำวัตถุประสงค์ที่ได้จากการวิจัยไปปรับใช้และกำหนดเป็นนโยบายเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 7 ด้าน เพื่อมอบให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติ

1.2 ควรนำเป้าหมายที่ได้จากผลการวิจัยไปปรับใช้และกำหนดเป็นเป้าหมายเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 7 ด้าน เพื่อให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

1.3 ควรนำแนวการดำเนินงานที่ได้จากการวิจัยไปปรับใช้และกำหนดเป็นกลยุทธ์หรือมาตรการเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 7 ด้าน เพื่อให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมให้ตอบสนองต่อกลยุทธ์หรือมาตรการที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งจากข้อเสนอเชิงนโยบายในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งอาจจะวิจัยในระดับหน่วยงานในโรงเรียน หรือภาพรวมทั้งโรงเรียนก็ได้ ตามความเหมาะสม

2.2 ในการประกาศใช้นโยบาย ควรวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิภาพการนำนโยบายของโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการปรับปรุงและพัฒนากลไกต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ผู้บริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมควรวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาวิชาการในองค์ประกอบย่อยที่มีปัญหาระดับมาก ด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนหรือด้านอื่น ๆ

**เอกสารอ้างอิง**

กชพร ควงประเสริฐ. (2557). **การแนะแนวการศึกษา.** ค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2557 จาก http://www.gotoknow.org/posts/447090

ชินภัทร ภูมิรัตน. (2553). **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ทิศทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. เอกสารประกอบการบรรยายในงานประชุมทางวิชาหารและนำเสนอผลงานวิจัยนานาชาติ ICER 2010. ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 11 กันยายน 2553.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2549). **การบริหารงานวิชาการ.**พิมพ์ครั้งที่ 4. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545,” **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 1-13. 19 สิงหาคม 2542.

**บูรพาทิศ พลอยสุวรรณ์.**(2557). **แนวคิด หลักการ ของการประเมินเพื่อการพัฒนา.** ค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2557 จาก http://webcache.googleusercontent.com/search

ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). **นโยบายและการวางแผน หลักการทฤษฎี.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อุตรโรจน์. (2535) **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซท.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาค บังคับ พ.ศ. 2545**. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. (2553).**ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา**. ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25.

Majchrzak, M. (1984). **Methods for policy research: Applied social research methods series Volume 3.** California: Corwin Press.